

Merel van den Bosch, begraafplaatsadviseur bij ingenieursbureau KYBYS

Een bestaande begraafplaats heeft alles in huis voor natuurlijk begraven

Leegstand op de begraafplaats vraagt om een andere blik

Dalende begrafenisaantallen zetten de exploitatie van gemeentelijke begraafplaatsen steeds meer onder druk. Natuurlijk begraven kan die bestaande ruimte een nieuwe functie en inkomstenbron geven, maar vraagt wel om een andere blik op de inrichting en mogelijkheden.

Auteur: Fleur Dil

'Gemeenten denken vaak dat natuurlijk begraven niet past of dat een locatie niet geschikt is', vertelt Merel van den Bosch, begraafplaatsadviseur bij ingenieursbureau KYBYS. 'Dan loop ik er een rondje en denk ik al snel: dit kan prima. Maar je moet ze wel wijzen op andere mogelijkheden.'

Natuur op bestaande grond

Steeds minder mensen kiezen voor een traditioneel graf. 'Mensen willen hun nabestaanden niet tot last zijn', vertelt Van den Bosch. 'Een traditioneel graf vraagt onderhoud en brengt langdurige kosten met zich mee.' Voor gemeenten ontstaat daardoor ruimte om anders naar de eigen begraafplaats te kijken. 'Er is overcapaciteit, je hoeft geen nieuwe bestemming aan te vragen en vaak is de locatie van de begraafplaats ook nog mooi. Eigenlijk ligt alles er al.'

Toch denken veel mensen bij natuurlijk begraven eerder aan een grote natuurbegraafplaats. 'Een natuurbegraafplaats is vaak een grote locatie die door een marktpartij wordt geëxploiteerd', legt Van den Bosch uit. 'Daar staat de natuur boven het begraven. Dat is iets heel anders.'

Wanneer een marktpartij bij een gemeente aanklopt met het plan voor een aparte natuurbegraafplaats, wijst Van den Bosch dan ook liever op bestaande mogelijkheden. 'Er zijn gemeenten met soms wel 21 begraafplaatsen. Kijk dus eerst naar wat je hebt voordat je weer een nieuw perceel beschikbaar stelt. Grond is al zo schaars.'

Geschikt of niet?

Of een locatie geschikt is voor natuurlijk begraven, hangt van meer factoren af dan alleen de

Begraaf- en gedenkpark Het Waarveld in Haaksbergen

beschikbare ruimte. KYBYS kijkt onder meer naar ligging, bereikbaarheid, omgevingsgeluid, grondwaterstand en bestaande inrichting. De bodemgesteldheid is daarbij minstens zo bepalend. 'Je mag niet in water begraven. Ook bij een hoge grondwaterstand of in een bodem van klei of veen verloopt de vertering minder goed.'

Ook bij de inrichting is het uitgangspunt om zoveel mogelijk uit te gaan van wat er al is. 'Wij zijn van het natuurvolgend ontwerpen, zonder al te veel aanpassingen te hoeven doen.' Een bosrijke omgeving klinkt bijvoorbeeld aantrekkelijk, maar kan juist ongeschikt zijn als er veel bomen moeten wijken om graven te kunnen maken. 'Dan moet je je afvragen of dat wel de juiste plek is.'

Traject in beeld

Is een geschikte locatie gevonden, dan volgt de vraag: wat moet daar precies komen? KYBYS werkt een ontwerp uit en berekent hoeveel graven er mogelijk zijn. Daarbij wordt ook gekeken naar plekken voor natuurlijke urnengraven, asverstrooiing of een herdenkingsplek. 'We berekenen aanlegkosten, inkomsten en bespreken de mogelijkheden. Voor welke termijnen worden graven aangeboden en tegen welk tarief? Dat plan leggen we voor aan de gemeenteraad. Daarna volgt de realisatie.'

'Kijk eerst naar wat je hebt voordat je een nieuw perceel beschikbaar stelt. Grond is al zo schaars'

Een natuurlijk graf op een bestaande begraafplaats met 'grafmonumentjes' van steen, maar ook boomschijven met inscriptie

KYBYS begeleidt gemeenten daarbij in het hele traject, van de eerste locatieverkenning tot ontwerp, financiële onderbouwing en realisatie. Ook het dagelijkse beheer en de administratie kunnen worden overgenomen. 'Er komt bij een begraafplaats veel meer kijken dan je op het eerste gezicht denkt. Wij kunnen gemeenten daarin op vrijwel alle onderdelen ondersteunen.'

Colijnsplaat, de allereerste natuurlijke begraafplaats van Zeeland

Van kostenpost naar kans

Financieel kan natuurlijk begraven al snel interessant worden. Van den Bosch kent een gemeente die al bij een bezetting van 10 tot 20 procent kostendekkend draait. 'Het vraagt ook minder onderhoud dan een traditionele begraafplaats.' Bovendien is de belangstelling groot. 'Ik heb eens een informatieavond gedaan waarbij inwoners in een uur tijd vijftig aanvragen deden voor een graf.'

'Ik heb eens een informatieavond gedaan waarbij inwoners in een uur tijd vijftig aanvragen deden voor een graf'

Maar er is nog een voordeel dat een natuurbegraafplaats buiten de eigen gemeente niet biedt: begraven worden in de eigen woonplaats. 'Mensen hebben vaak geen persoonlijke binding met de gemeente waar zo'n natuurbegraafplaats ligt.' Tegelijkertijd waarschuwt ze voor een te romantisch beeld van begraven in de natuur. 'Begraven is op zichzelf niet zo goed voor bodem en natuur.' Juist daarom ziet zij meerwaarde in het benutten van bestaande begraafplaatsen, waar de functie en infrastructuur al aanwezig zijn.

Meer dan een begraafplaats

KYBYS begeleidde inmiddels verschillende gemeenten bij zo'n traject. In Noord-Beveland werd onlangs de allereerste natuurlijke begraafplaats van Zeeland gerealiseerd. De keuze viel op Colijnsplaat, vanwege de beschikbare ruimte, het groen en het weidse uitzicht. 'Daar werd heel enthousiast op gereageerd. Bij de opening door de wethouder in juli stond alles prachtig in bloei.'

Van den Bosch ziet dat steeds meer gemeenten ook zelf werk maken van een groene inrichting van hun natuurlijke begraafplaatsen. In Delden zag ze daarvan een mooi voorbeeld. 'Er was zelfs ruimte voor een imker. Mensen maken er een wandeling. Als alles in bloei staat, is dat mooi om te zien. Je kunt er ook even lunchen. Dat mag allemaal.'

Juist die veelzijdigheid vraagt om een inrichting die voor bezoekers begrijpelijk is. 'Zorg voor een duidelijke ingang en goede informatie. Mensen moeten weten dat dit bewust zo is ingericht.' Zo kan een begraafplaats uitgroeien tot een groene plek waar ook ruimte is voor natuur en recreatie.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!